

Als jij het voor het zeggen had als Eurocommissaris...

Korte omschrijving

In deze les kruipen leerlingen/studenten in de rol van Eurocommissaris die wetgeving maakt over kunstmatige intelligentie (AI). Eerst bekijken ze 4 filmpjes over toepassingen van AI – sommige algemeen geaccepteerd, andere breed afgekeurd (of daar tussenin). De leerlingen/studenten vullen een werkblad in over regulering en wat ze daarvan vinden. Daarna maken ze in groepjes, in de rol van Eurocommissaris voor de Interne Markt, een voorstel voor de regulering van AI en presenteren hun plan aan de rest van de klas.

Je vertelt hoe de plannen van de echte Eurocommissaris eruitzien en laat een – speciaal voor deze werkvorm opgenomen – filmpje van Europarlementariër Kim van Sparrentak zien. Daaruit blijkt dat de Eurocommissaris niet de baas is: het Europees Parlement én de Raad van de Europese Unie beslissen over het voorstel van de Eurocommissaris. Ook wordt duidelijk welke wijzigingen zij hebben aangebracht in het voorstel. Tot slot vertel je hoe het verdergaat met de wetgeving voor AI.

Leerdoelen

- Leerlingen/studenten kunnen een mening vormen over overheidsregulering, in dit geval voor toepassingen van AI.
- Leerlingen/studenten weten dat de bestuurslaag van de Europese Unie regels maakt voor regulering van AI.
- Leerlingen/studenten weten in grote lijnen hoe nieuwe wetgeving tot stand komt in de Europese Unie.

Materiaal

- PowerPoint, incl. verwijzingen naar filmpjes op YouTube
- Werkbladen voor elke leerling/student

Lesduur

30-50 minuten

Bronnen

Filmpjes:

- Kunstmatige intelligentie voorummies in 2 minuten (RTL Z, 2017)
https://www.youtube.com/watch?v=QJE_ycgR8E8&t=1s
- Politie gaat gezichtsherkenning gebruiken (NOS op 3, 2016)
<https://www.youtube.com/watch?v=oyq7hkzo8bw&t=3s>
- Moeten deepfake-video's verboden worden? (NOS Jeugdjournaal, 14 nov 2022)
https://www.youtube.com/watch?v=S2G9vZKIP48&embeds_referring_euri=https%3A%2F%2Fhuublecontent.osi.office.net%2F&source_ve_path=Mjg2NjY&feature=emb_logo
- Zo straft China burgers met Big Brother-systeem (NU.nl, 8 mei 2018)

<https://www.youtube.com/watch?v=UQMRtDp7hQY>

- Chatbot van Snapchat wil met kinderen afspreken (NOS Jeugdjournaal, 19 april 2023)
<https://www.youtube.com/watch?v=mbS4J2R6zzU>

Overige bronnen:

- <https://www.betabit.nl/kennis/algorithmen-in-het-ai-tijdperk>
- <https://www.europarl.europa.eu/news/nl/headlines/society/20230601STO93804/ai-verordening-eerste-regels-voor-artificiele-intelligentie>
- <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/12/07/eu-akkoord-over-sterke-goedwerkende-markt-voor-kunstmatige-intelligentie>
- <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai>

Stappenplan

---

1. Haal voorkennis op door de leerlingen/studenten te vragen wat ze weten van AI, oftewel artificial intelligence, oftewel kunstmatige intelligentie.
2. Vertel de leerlingen/studenten dat zij in de rol gaan kruipen van de Eurocommissaris voor de Interne Markt. Die Eurocommissaris in Brussel is namelijk degene die aan regelgeving werkt voor AI. In hun rol als Eurocommissaris gaan de leerlingen/studenten vandaag nadenken over de vraag of er meer regels moeten komen over AI of niet.
3. Open de PowerPoint.
4. Jullie bekijken een kort filmpje over wat AI is (2 minuten). Het filmpje kun je openen via dia 2 van de PowerPoint.
5. Leg aan de hand van dia 3 in grote lijnen uit hoe beleid in de EU tot stand komt:
  - Regeringsleiders van meerdere EU-landen hebben gezegd dat de EU iets moet doen, namelijk nadenken over regels rondom AI.
  - De Europese Commissie moet aan de slag om een plan te maken. De Eurocommissaris voor de Interne Markt gaat over AI, dus die maakt het plan.
  - Het Europees Parlement én de Raad van de Europese Unie (ministers uit alle lidstaten die het onderwerp waar de wet over gaat in hun portefeuille hebben) moeten instemmen met het plan.
  - Als het plan is goedgekeurd, moet de Europese Commissie zorgen dat de wet wordt uitgevoerd.
6. Vertel aan de hand van dia 4 wat de precieze opdracht is aan de leerlingen/studenten: je laat straks 4 filmpjes zien over manieren waarop AI toegepast kan worden. De leerlingen/studenten mogen eerst zelf bedenken hoe risicovol ze die verschillende toepassingen vinden: moet het verboden worden, mag het onder voorwaarden of mag het altijd? Dat kunnen ze al tijdens het kijken invullen, op een werkblad dat je straks uitdeelt. Daarna gaan ze dat bespreken in een groepje van 4 á 5 leerlingen/studenten. Samen vullen ze de rest van het werkblad in. Tot slot presenteert één persoon uit het groepje het plan aan de klas: welke regels met de EU stellen met betrekking tot AI?
Je kunt voor de volledigheid ook al aangeven dat jullie daarna nog zullen kijken welke regels daadwerkelijk gaan gelden in de EU. En hoe er in de EU besloten is over deze regels.
7. Deel de werkbladen uit. Laat de leerlingen opdracht 1 lezen.
8. Laat achtereenvolgens de filmpjes zien. Deze kun je starten via dia's 5 t/m 8. Laat de leerlingen/studenten op hun werkblad individueel opdracht 1 maken tijdens het kijken van de filmpjes. Benadruk dat er geen goed of fout is, het gaat om hun persoonlijke beoordeling. Er kunnen ook meerdere AI-toepassingen als even risicovol worden bestempeld.

9. Herhaal aan de hand van dia 9 wat de groepsopdracht is: ‘Jullie gaan gezamenlijk opdracht 2 en 3 maken. Probeer bij opdracht 2 tot consensus te komen over hoe risicovol jullie de verschillende AI-toepassingen vinden. Daarna mogen jullie de rest van het werkblad invullen. Zijn er voorwaarden of regels die jullie willen stellen bij bepaalde toepassingen? Jullie krijgen hiervoor 10 minuten.’
- Als je merkt dat de groepjes eerder klaar zijn of langer de tijd nodig hebben, kun je de leerlingen/studenten uiteraard ook meer of minder tijd geven voor de groepsopdracht.
10. Laat alle groepjes hun voorstel presenteren (door één groepslid).
Tip: laat andere groepjes kritische vragen stellen en/of stel ze zelf. Voorbeelden van vragen:
- Moet altijd duidelijk zijn of iets met AI gemaakt is?
  - Hoe belangrijk vinden jullie privacy in de openbare ruimte?
  - Hoe willen jullie controleren of bedrijven, organisaties en landen zich aan de regels houden?
  - Moeten AI-toepassingen vooraf gekeurd worden door de EU voor ze toegepast mogen worden, bijvoorbeeld om te controleren of een AI-toepassing niet tot discriminatie leidt?
  - Hoe zorgen jullie dat bedrijven en overheden die AI inzetten de grondrechten van burgers respecteren (zoals het verbod op discriminatie)?
11. Reflecteer met de leerlingen/studenten op de presentaties. Waren er grote verschillen tussen de groepjes? Waren er toepassingen waarvan ze het allemaal eens waren dat het weinig of veel risico oplevert?
12. Laat dia 11 zien, met daarop het voorstel uit de ‘AI Act’: het voorstel van de echte Eurocommissaris. Wijs aan waar de 4 AI-toepassingen waar de leerlingen/studenten deze les mee aan de slag zijn geweest dus door de Eurocommissaris geplaatst worden.
Tip: vertel er eventueel ook nog bij dat dit plan tot doel heeft ontwikkelaars, opdrachtgevers en gebruikers van AI duidelijkheid te geven over vereisten en verplichtingen met betrekking tot specifieke toepassingen van AI. Mensen die AI-producten kopen of er op een andere manier mee in aanraking komen (bijvoorbeeld via AI-systemen die invloed hebben op de kansen van mensen op de arbeidsmarkt, de rechtsspraak, de financiële dienstverlening of medische apparaten), kunnen er zo van uitgaan dat deze systemen veilig zijn.
13. Vertel dat de Eurocommissaris niet zelf beslist of dit voorstel daadwerkelijk wordt ingevoerd in heel de Europese Unie. Vraag de leerlingen/studenten of ze nog weten wie wel mag beslissen over Europese regels en wetgeving.
Antwoord: het Europees Parlement én de Raad van de Europese Unie. Beide moeten het eens zijn met het plan.
14. Herhaal kort en gesimplificeerd hoe het besluitvormingsproces in de Europese Unie gaat aan de hand van dia 12: De Europese Raad, met daarin de regeringsleiders van de verschillende EU-landen, stelt de politieke koers en prioriteiten van de EU vast. Zij vinden het bijvoorbeeld belangrijk dat er op Europees niveau nagedacht wordt over regels voor AI. De Europese Commissie, in dit geval de Eurocommissaris Interne Markt, schrijft dan een voorstel. Over dat voorstel beslissen in de EU het **Europees Parlement**, volksvertegenwoordigers waar Europese burgers voor mogen stemmen én de **Raad van de Europese Unie**, waar alle Europese landen vertegenwoordigd worden.
Op 14 juni 2023 hebben de leden van het Europees Parlement gesproken over de AI-verordening en hun standpunt bepaald. Op basis daarvan zijn toen gesprekken gevoerd in de Raad van de Europese Unie. Op 9 december 2023 hebben het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie een akkoord bereikt waar ze zich beide in konden vinden. De Nederlandse Kim van Sparrentak is lid van het Europees Parlement en deed mee aan deze onderhandelingen over de wet.
15. Laat via dia 13 het filmpje zien waarin de Nederlandse Europarlementariër Kim van Sparrentak vertelt wat ze nog gewijzigd hebben in de AI Act.

16. Vertel bij dia 14 kort dat er dus nog wat zaken gewijzigd zijn na de onderhandelingen met de landen. Zo wilde het Europees Parlement (in meerderheid) graag een absoluut verbod op gezichtsherkenning. Dat komt er niet: bij de opsporing van onder meer moordverdachten en het voorkomen van terreurdaden mogen overheidsdiensten zulke systemen wel inzetten. Wel moet de rechter vooraf altijd toestemming geven. Het Europees Parlement kon hiermee akkoord gaan.
17. Leg aan de hand van dia 15 uit hoe het nu verder gaat. In het voorjaar moeten het Europese Parlement en ministers van alle EU-lidstaten (Raad van de Europese Unie) nog stemmen over het eindresultaat van de onderhandeling. Als de wetgeving dan wordt goedgekeurd, volgt de implementatie. Oftewel, het invoeren van de nieuwe regels. Verboden gelden dan al na een half jaar. De rest van de nieuwe wetgeving treedt 2 jaar later in werking, zodat iedereen aan de nieuwe regels kan wennen.
18. Vraag of er leerlingen /studenten zijn die nog vragen hebben.
19. Controleer met enkele vragen of de leerdoelen behaald zijn.